

Het komt steeds dichterbij

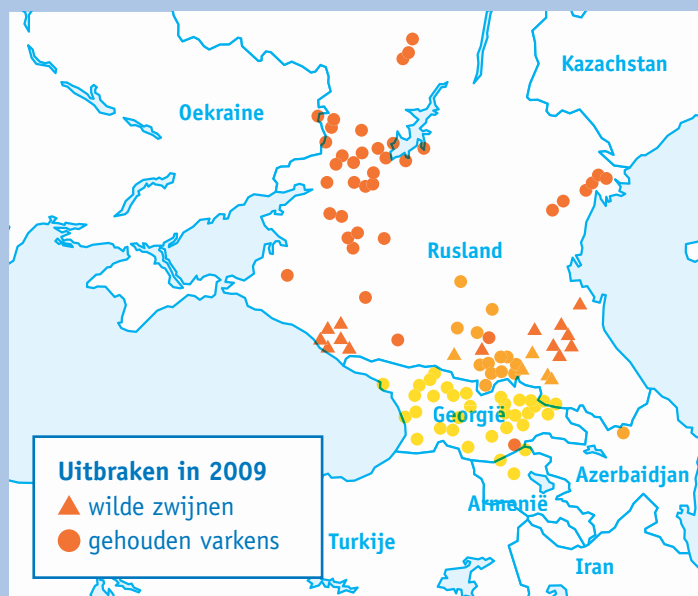
Afrikaanse varkenspest (AVP) is een virusziekte die voorkomt bij Afrikaanse wilde varkens, zoals wrattenzwijnen en bosvarkens. Als deze dieren besmet raken met het AVP-virus worden ze daar niet of nauwelijks ziek van. Door onoplettendheid van de mens heeft het virus zich nu ook buiten Afrika, met name in Oost-Europa, verspreid. Deze varkens worden er wél erg ziek van en de meeste varkens met AVP sterven er uiteindelijk aan.

De ziekte is voor het eerst geïdentificeerd in Kenia in 1921. In de jaren zestig kwam het virus vanuit Angola, wat destijds een Portugese kolonie was, naar Portugal en verspreidde het zich vooral in Zuid-Europa. Ook in enkele landen in Latijns-Amerika vonden uitbraken plaats. In 1985 en 1986 kregen België en Nederland te maken met uitbraken. In alle gevallen is het op den

duur gelukt om de ziekte uit te roeien, behalve op het Italiaanse eiland Sardinië.

Oost-Europa sinds 2007

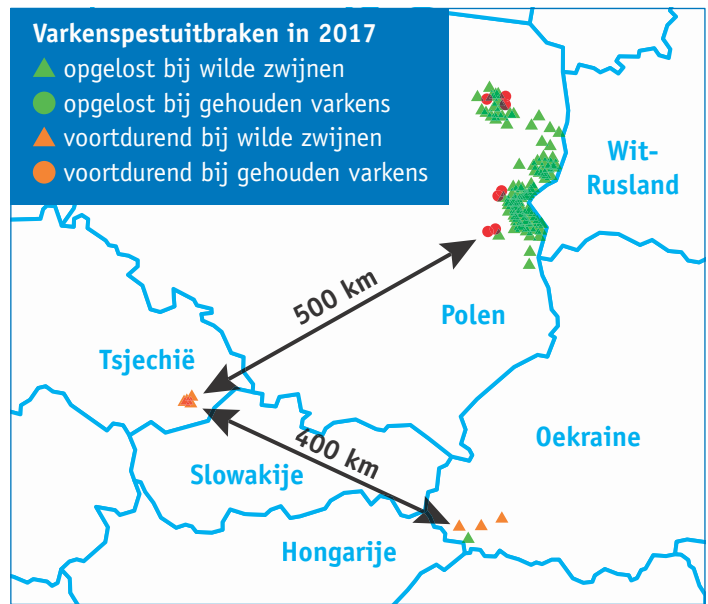
Vanaf 2007 ging het helaas opnieuw mis. Deze keer kwam het AVP-virus naar Europa via een haven in Georgië. Het betreffende virus kwam sterk overeen met het type dat voorkomt op Madagaskar en in Oost-Afrika. In de eerste jaren na de introductie verspreidde AVP zich in de Kaukasus en in het zuiden van Rusland onder wilde zwijnen, maar er waren ook uitbraken bij gehouden varkens. In 2011 maakte het virus een verdacht grote sprong naar het noorden van Rusland. De afstand die de ziekte heeft afgelegd kon niet verklaard worden door besmettingen en overdracht van wilde zwijnen. Zij lopen geen paar duizend kilometer, zeker niet

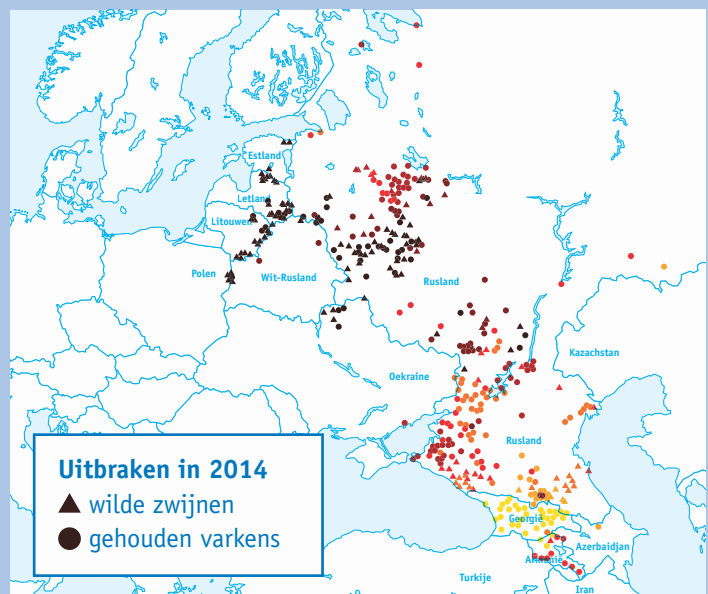
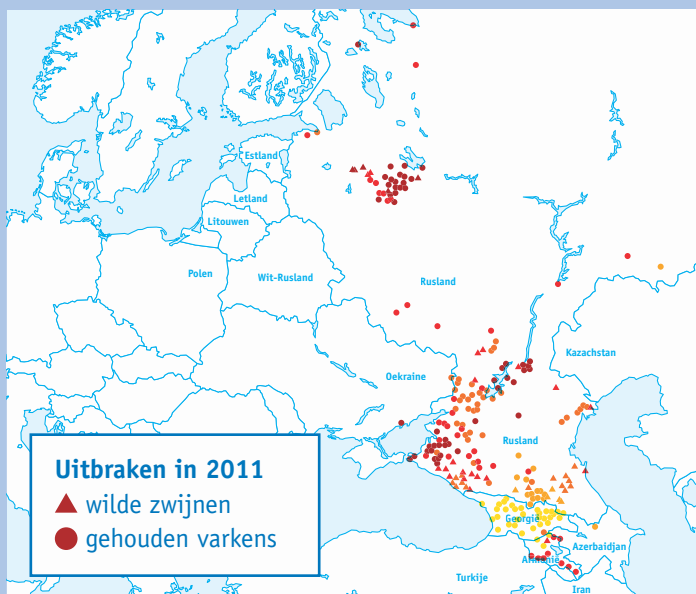
als ze varkenspest hebben. Waarschijnlijk is de ziekte dan ook verspreid door menselijk handelen, bijvoorbeeld door besmette transportmiddelen of door besmette varkens-vleesproducten die als keukenafval aan varkens zijn gevoerd. Het AVP-virus kan namelijk prima en langdurig overleven in vlees, zelfs in vleeswaren zoals gedroogde worst.

Europese Unie sinds 2014

Vanuit Rusland kwam het virus in 2013 naar Oekraïne en Wit-Rusland en in 2014 naar de Baltische staten en het oosten van Polen (zie de kaartjes). Een ideaal woongebied voor wilde zwijnen en dus ook voor het AVP-virus. Vervolgens verspreidde het virus zich verder in de Europese Unie. Alleen al in de eerste helft van 2017 zijn meer dan 1300 uitbraken gemeld in EU. ►

Land	aantal uitbraken eerste halfjaar 2017	
	wilde zwijnen	gehouden varkens
Estland	374	1
Litouwen	246	5
Letland	398	2
Polen	217	25
Italië (Sardinië)	28	15
Tsjechië	3	-

Een zeer verontrustende ontwikkeling zijn de uitbraken in Tsjechië, waar sinds de eerste gevallen in juni tientallen zwijnen met AVP zijn aangetroffen. De ziekte heeft dus opnieuw een enorme sprong gemaakt: de dichtstbijzijnde uitbraken op het moment van de eerste melding uit Tsjechië, waren in Oekraïne en Polen. Dat is meer dan vierhonderd kilometer verderop (zie het kaartje). Zo ver lopen zwijnen niet en waarschijnlijk is ook in dit geval menselijk handelen de oorzaak. Het is niet voor niets dat de Tsjechen een justitieel onderzoek doen naar de achtergrond van de verspreiding.

De jacht op wilde zwijnen en het vervolgens meebrengen van vleesproducten van die wilde zwijnen naar elders in Europa vormt een serieus risico.

Andere wijze van verspreiding

In Afrika wordt het virus ook overgebracht door zachte teken. Het soort teken dat daarvoor verantwoordelijk is, komt hooguit voor in Zuid-Europa. Van andere Europese teken is niet bewezen dat ze AVP kunnen overdragen. Theoretisch gezien kunnen bloedzuigende

insecten of ander ongedierte het virus van het ene op het andere varken overdragen, maar dat zou dan hoogstens over korte afstanden zijn. Ook is wel gespeculeerd dat het virus door trekvogels meegenomen kan zijn, maar daarvoor bestaat evenmin bewijs. Het feit dat alle uitbraken in Europa sinds 2007 zijn veroorzaakt door hetzelfde type van het virus, betekent dat het zeer waarschijnlijk is dat al die uitbraken met elkaar verband houden en allemaal zijn gerelateerd aan het virus dat in 2007 in Georgië arriveerde. De uitbraken op Sicilië, die allemaal veroorzaakt worden door het type virus dat daar sinds 1978 aanwezig is, vormen een uitzondering.

Hoe herken ik AVP?

AVP is een zeer ernstige ziekte voor varkens. De varkens worden erg ziek en de meesten sterven eraan. Bij ernstige ziekteverschijnselen is het dus altijd verstandig om AVP als oorzaak uit te sluiten. Dat kan snel, want er zijn uitstekende testen beschikbaar. De dreiging van AVP maakt opnieuw duidelijk hoe belangrijk hygiëne- en biosecuritymaatregelen zijn. ■

